

KMO/513/10.02.02.00/2024
Julkinen

§ 110

Kaavoitusaloite, Rikinkankaan tuulivoimahanke

Tiivistelmä

Tulevaisuuslautakunta on kokouksessaan 13.6.2024 § 57 päättänyt yksimielisesti tehdä kaupunginhallitukselle esityksen osayleiskaavan laatimisen käynnistämiseksi Kuusamon Rikinkankaan alueelle Tuulialfa Oy:n kaavoitusaloitteen johdosta.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että

1. Kuusamon kaupunki käynnistää oikeusvaikutteisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen Kuusamon Rikinkankaan alueelle,
2. kaupunki hyväksyy kaavan laatijaksi Afry Finland Oy:n,
3. kaavoittajalle tai sijaiselleen delegoidaan oikeus hyväksyä mahdollinen kaavanlaatijan vaihdos,
4. kaupunki laatii kaavoituksen käynnistämissopimuksen Tuulialfa Oy:n kanssa,
5. kaavoituksen käynnistämissopimuksen allekirjoittaa kaupungin puolesta kehitysjohtaja ja kaavoittaja,
6. valtuuttaa kaupungin puolesta allekirjoittajat tekemään teknisluonteisia korjauksia ohessa olevaan käynnistämissopimuksen luonnokseen,
7. Tuulialfa Oy vastaa osayleiskaavan laadinnan, selvitysten ja suunnitelmien kustannuksista,
8. kaava nimetään Rikinkankaan tuulivoima-alueen osayleiskaavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään pöytäkirjaan, että

1. kaupunginjohtaja Jouko Manninen (osallisuusjävi, maanomistaja), jäsen Veli Määttä (yhteisöjävi, toimii kyseessä olevalla alueella toimivan paliskunnan hallinnossa), jäsen Juha Säkkinen (yleislausekejävi, toiminut aiemmin Kuusamon yhteismetsän hallinnossa), jäsen Hannu Tuovila (yleislausekejävi, toiminut aiemmin Kuusamon yhteismetsän hallinnossa) ja yhdyskuntajohtaja Jarkko Tammi (yleislausekejävi, toiminut aiemmin Kuusamon yhteismetsän hallinnossa) esteellisinä olivat poistuneina kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan,

Otteen allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU

Väisänen Anniina Kuusamon kaupunki, Hallintosihteeri 19.6.2024

KMO/513/10.02.02.00/2024
Julkinen

2. esittelijänä tämän pykälän ajan toimi hallinto- ja talousjohtaja Kirsi Kangas,

3. pöytäkirjantarkastajana Veli Määtän tilalla tämän pykälän ajan toimi Ulla Parviainen.

Esittelyteksti

Tuulialfa Oy on tehnyt Kuusamon kaupungille aloitteen oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen käynnistämisestä Kuusamon Rikinkankaan alueelle. Kaupunki voisi myöntää rakennusluvat oikeusvaikutteisen tuulivoimaosayleiskaavan perusteella. Ympäristövaikutusten arviointimenettely esitetään laadittavaksi samanaikaisesti kaavoituksen kanssa, mutta erillismenettelynä.

Kuusamon kaupungin hallintosäännön 19 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää yleiskaavatyön vireilletulosta ja yleistavoitteista. Tästä syystä tulevaisuuslautakunta käsittelee aloitteen osaltaan, ja esittää sen kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Hankealueelle on matkaa Kuusamon keskustaajamaan noin 36 kilometriä. Taivalkosken kunnanraja on noin 14 km päässä hankealueesta. Tavoitteena on rakentaa noin 30-35 tuulivoimalan tuulivoimapuisto (210-420 MW). Tuulivoimaloiden yksikköteho on noin 6-12 MW. Hankealueen pinta-ala on noin 7 700 ha. Tuulivoima-alue on kokonaisuudessaan Kuusamon alueella. Yhtiöllä on sopimukset keskeisten maanomistajien kanssa. Suunnittelualueella ei ole asuin- tai lomarakennuksia, ja sen rajaus voi muuttua työn aikana. Hankekohtaisena minimietäisyytenä asuin- ja lomarakennuksiin on pidetty 2 kilometriä.

Aloitteen mukaan sähkönsiirto on toteutettavissa 400 kilovoltin (kV) sähkönsiirto johdolla, joka edellyttää YVA-menettelyä. Ensisijaiseksi verkon liityntäpisteeksi on suunniteltu Seitenoikean uutta 400 kV sähköasemaa. Johtoreitin suunnittelun lähtökohtana on ollut mahdollistaa suurjännitteinen sähkönsiirtoverkko itäiseen Suomeen käyttö- ja huoltovarmuus huomioiden.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut yleislausunnon 6.9.2023, jonka mukaan kuntakaavoituksen selvitykset ja yleiskaavoitus voivat edetä

KMO/513/10.02.02.00/2024
Julkinen

ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka, ennenkuin energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on hyväksymiskäsittelyssä. Kaavoitusaloitteen hyväksyminen ei siis edellytä, että tuulivoima-alueet olisivat jo voimassa olevassa maakuntakaavassa. Rikinkankaan hankealue on Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelussa mukana. Kuusamon kaupunki on antanut lausuntonsa (Tulevaisuuslautakunta 22.2.2024 § 18) vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta, ja tukenut po. hankkeen mukaisia seudullisia tuulivoima-alueita.

Laadittavassa kaavoituksen käynnistämissopimuksessa sovitaan toimintamallit sekä kustannusvastuut kaavan laatimisen ja sen vaatimien selvitysten kattamisesta. Tuulialfa Oy sitoutuu vastaamaan em. kustannuksista. Yhtiön antaa toimeksiantosopimuksen Afry Finland Oy:lle, jota esitetään kaavanlaatijaksi. Kaupunki vastaa kaavatyön ohjaamisesta ja hallintomenettelyistä kaavoitusviranomaisena. Tästä työstä veloitetaan yhtiötä kaupungin vahvistaman taksan mukaisilla maksuilla, jotka veloitetaan kaavoituksen käynnistämissopimuksen mukaisesti.

Päätöshistoria	Tulevaisuuslautakunta 13.6.2024 § 57 Linkki: https://kuusamo.tweb.fi/ktwebscr/pk_asil_tweb.htm?bid=3655
Liitteet	Tuulialfa Oy Kaavoitusaloite, Kuusamo Rikinkangas Sijaintikartta Rikinkankaan tuulivoima-alueen osayleiskaava sopimusluonnos (ei-julkinen)
Esittelijä	Hallinto- ja talousjohtaja Kirsi Kangas, p. 040 860 8038
Lisätietoja	Valmistelijat: kehitysjohtaja Jari Karsikko, p. 040 860 8394, kaavoittaja Pekka Räisänen, p. 040 756 7881 ja hallinto- ja talousjohtaja Kirsi Kangas, p. 040 860 8038
Tiedoksi	Maankäyttö Tuulialfa Oy Afry Finland Oy Pohjois-Pohjanmaan liitto
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus

KMO/513/10.02.02.00/2024
Julkinen

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti 19.6.2024

Vastaanottaja: Tuulialfa Oy, Afry Finland Oy, Pohjois-Pohjanmaan liitto

Muille tiedoksi

Maankäyttö

Tulevaisuuslautakunnan sihteeri

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Kuusamon kaupungin verkkosivuilla 19.6.2024.

Muutoksenhaku

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava yllä mainitulle valitusviranomaiselle kaupungin kirjaamon aukioloaikana ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi Kuusamon kaupungin verkkosivuille.

Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Jos

KMO/513/10.02.02.00/2024
Julkinen

oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Lisätietoja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää kaupungin kirjaamosta.

Postiosoite: Kuusamon kaupunki/kirjaamo PL 9, 93601 KUUSAMO
Käyntiosoite: Keskuskuja 6, Kuusamo
Sähköposti: kirjaamo@kuusamo.fi
Puhelinvaihe: 040 860 8600

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.00 - 15.00.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Kuusamon kaupunki/Kaupunginhallitus
Postiosoite: PL 9, 93601 KUUSAMO
Käyntiosoite: Keskuskuja 6, Kuusamo
Sähköposti: kirjaamo@kuusamo.fi
Puhelinvaihe: 040 860 8600

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.00 - 15.00.

Kuusamon kaupunki
PL 9
93601 Kuusamo
kirjaamo@kuusamo.fi

Hakemus 3.5.2024

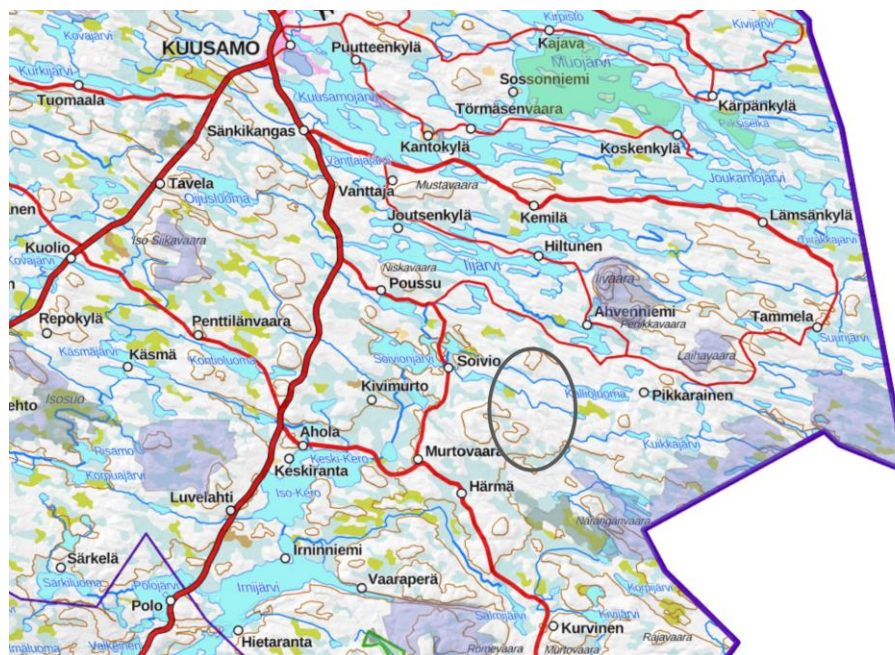
KAAVOITUSALOITEHAKEMUS RIKINKANKAAN TUULIVOIMA -ALUEEN OSAYLEISKAAVAN KÄYNNISTÄMISESTÄ JA KAAVAN LAATIMISESTA

Esitys

Tuulialfa Oy esittää, että Kuusamon kaupunginhallitus tekisi päätöksen osayleiskaavan laatimisen aloittamisesta Kuusamon Rikinkankaan alueelle (liite 1). Osayleiskaava laadittaisiin oikeusvaikutteisena tuulivoimaosayleiskaavana, jolloin kunta voi myöntää rakennusluvat osayleiskaavan (MRL 44 §, 77a § ja 77b §) perusteella. Hankkeeseen sovelletaan lakia ympäristövaikutusten arvioinnista. Yhtiön toive on, että ympäristövaikutusten arviointimenettely laaditaan samanaikaisesti kaavoituksen kanssa, mutta erillismenettelyinä.

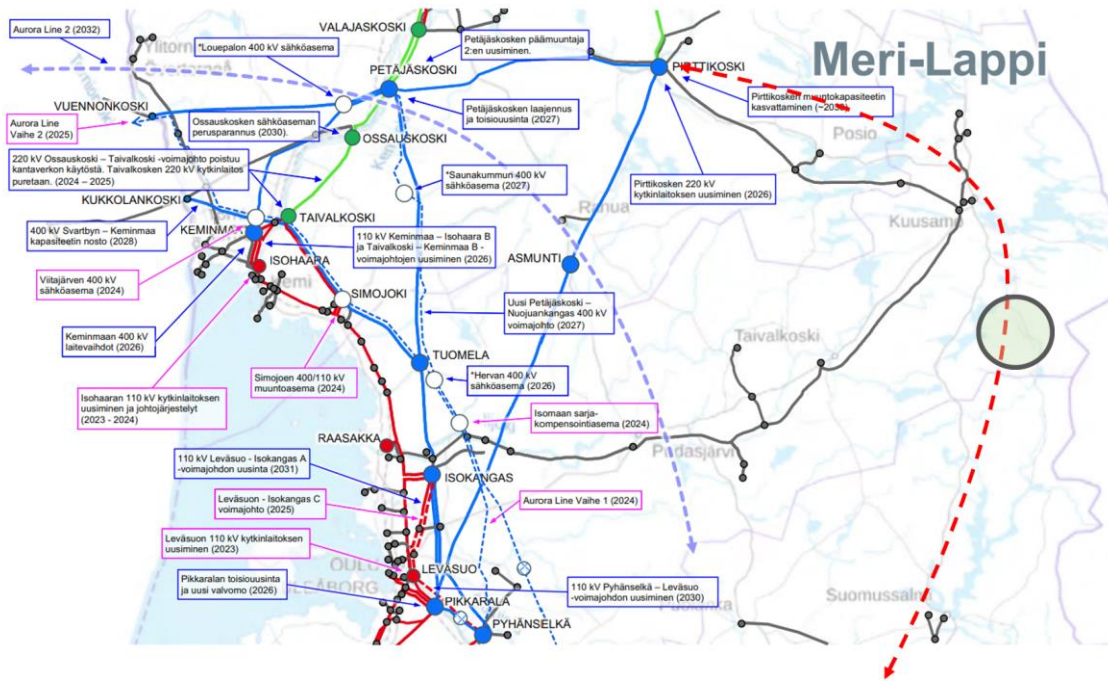
Suunniteltava hankekokonaisuus Etelä-Kuusamon Rikinkankaan alueelle

Tuulialfa Oy suunnittelee tuulivoimahankkeen rakentamista Kuusamon kaupungin alueen etelä-kaakkoisosaan Rikinkankaan -alueelle. Tuulialfa on tehnyt kevästä 2023 alkaen esiselvityksiä ja käynyt aktiivista keskustelua alueen maanomistajien kanssa alueen selvittämisestä tuulivoiman tuotantokäyttöön. Hankekokonaisuudesta olisi Kuusamon keskustajamaan matkaa noin 36 kilometriä. Hankealueen eteläpuolella on Taivalkosken kunnanraja noin 14 km päässä. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa tuulivoimapuisto, reilut noin 30-35 tuulivoimalaa eli noin 210-420 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300-350 metriä ja yksikköteho on noin 6-12 MW. Hankealueen pinta-ala on noin 77 km². Tuulivoima-alue on kokonaisuudessaan Kuusamon alueelle.

Kuva 1. Suunnittelualan sijainti Kuusamossa.

Tuulivoimahankkeen sähkönsiirto on toteutettavissa alustavasti Fingridin kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta 400 kilovoltin (kV) sähkönsiirtojohtolla, joka edellyttää YVA-menettelyä. Fingridin kanssa keskusteluissa on päädytty ensisijaiseen verkon liityntäpisteeseen Seitenoikean uudelle 400 kV sähköasemalle vuoden 2030 tienoilla, kun asemaa laajennettaisiin nykyisestä 220/110 kV sähköasemasta. Sähkönsiirron johtoreitin suunnittelun lähtökohtana on ollut mahdollistaa suurjännitteinen sähkönsiirtoverkko itäiseen Suomeen käyttö- ja huoltovarmuus huomioiden.

Kuva 2.

Ote Fingridin verkkosuunnitelmasta, johon lisätty mahdollinen 400 kV voimajohdon kehittämissuunta Itä-Suomeen ja siten Etelä-Kuusamoon.

YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimapuistoihin, joissa voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteen laskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW. Suunniteltu tuulivoimahanke sisältyy kokonsa puolesta YVA-asetuksen hankeluettelon ja edellyttää YVA-menettelyä, joka toteutetaan kaavoituksen rinnalla erillismenettelyllä.

Lähtötietoja

Rikinkankaan hankealue on ollut mukana Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamistyössä, ja se sijoittuu osittain maakuntakaavan sijainnihjausmallin luonnokseen alueina nrot 237 ja 29 kohdalle, joissa on maakuntaliiton työssä huomioitu petolinnusto. Rikinkankaan hankealue on edelleen mukana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkotyössä vuonna 2024. Rikinkankaan hankealue on ollut myös osittain mukana joulukuussa 2023 maakuntakaavaehdotuksen viranomaislausuntokierroksella.

Perustiedot

Kunta: Kuusamo

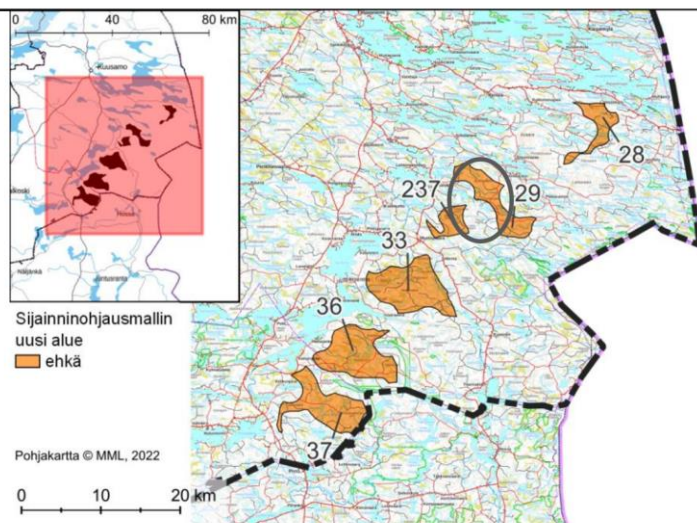
Pinta-ala: 18 + 31 + 51 + 42 + 48 + 13 = 203 km²

Arvio voimaloiden määrästä ja kokonaistehosta: 162 kpl, 1 296 MW

Suunnittelutilanne: Alueiden 237 ja 29 sekä alueen 33 osalla on esiselvitysvaiheessa olevat hankkeet.

Kuusamon puoleisilla alueilla on voimassa Kuusamon strateginen yleiskaava.

Lähialueen asutus ja loma-asutus (1,5 / 3 km etäisyys):

Kuva 3. Ote maakuntakaavaluonnoksen sijainnihjausmallista.

Yhtiöllä on suunnittelualueella rakennusvaikutuksiltaan keskeiset maanomistajat yhteistyökumppaneinaan. Yhtiöllä on hankealueella sopimukset esisuunniteltujen voimalapaikkojen osalta noin kolme-neljänneksen maapinta-alasta maanomistajien kanssa. Hankealueella ei ole asuin- tai lomarakennuksia, voimassa olevat rantakaavat huomioidaan hankkeen edetessä. Hankekohtaisena minimietäisyytenä asuin- ja lomarakennuksiin on pidetty 2 kilometriä, vaikka etäisyysvaade lainsäädännön mukaan määräytyy melu- ja välkevaikutusten mukaan.

Hankealueella tai sen lähiympäristössä ei ole kansallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) tai maakunnallisesti (Maali) arvokkaita lintualueita. Alueelle ei sijoitu luonnonsuojeluohjelman kohteita tai luonnonsuojelualueita. Yhtiö on ollut yhteydessä hankealueen paliskuntiin.

Tuulivoimasta yleisesti

Tuulivoima on päästötön, uusiutuva ja kotimainen energiantuotantomuoto. Se on keskeisessä roolissa ilmaston lämpenemisen ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvissä toimissa. Tuulivoimalla tuotetulla energialla pystytään korvaamaan esimerkiksi kivihiilen käyttöä energiantuotannossa ja näin vähentämään kivihiilen poltossa syntyviä hiilidioksidipäästöjä. Tuulivoimateknologia ja muut uusiutuvan energian teknologiat ovat kehittyneet nopeasti viimeisten vuosikymmenien aikana. Tänä päivänä tuulivoimaloita voidaan rakentaa markkinaehtoisesti ilman valtiollisia tukia.

Nykyaikaisten tuulivoimaloiden käyttöikä on noin 40 vuotta. Tuulivoimaloiden elinkaaren lopulla tuulivoimayhtiö vastaa voimaloiden purkamisesta ja poiskuljettamisesta. Suuri osa tuulivoimaloiden osista voidaan kierrättää jo nyt tehokkaasti, ja tulevaisuudessa kierrätettävyyssasteen odotetaan nousevan entisestään.

Suunnitteilla olevalla tuulivoimahankkeella on merkittäviä positiivisia talous- ja työllisyysvaikutuksia vaikutuksia Kuusamon kaupungin alueelle. Julkisuudessa on ollut keskustelua Itä-Suomen elinvoimaisuudesta ja Tuulialfa olisi hankkeellaan mukana tämän edistämisessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja puolustusministeriö ovat asettaneet työryhmän selvittämään keinoja aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamiseksi. Tavoitteena on parantaa tuulivoimahankkeiden etenemisen edellytyksiä itäisessä Suomessa. Työryhmän toimikausi on määritelty 30.6.2024 asti. Työryhmä edistämään tuulivoimahankkeita itäisessä Suomessa ja Koillismaa on selvityksessä itseoikeutetusti mukana. Saamamme käsityksen mukaan alueella on niin teknisesti, taloudellisesti kuin poliittisestikin hyvät edellytykset sisältyä kompensatioalueissa, joita työryhmän esityksestä odotetaan syntyvän.

Alustava aikataulu

Kaavoituksen ja YVA-menettelyn alustava aikataulu on seuraava:

- Kaavoitusaloitteen hyväksyminen ja kaavoituksen käynnistyminen vuoden 2024 aikana
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-ohjelmavaihe 2025 alkupuoli
- Selvitysten maastokausi kesä 2024 – syksy 2025-2026
- Kaavaluonnos ja YVA-selostusvaihe loppuvuosi 2025 – alkuvuosi 2026
- Kaavaehdotus 2026-2027 riippuen ympäristöselvitysten tuloksista ja saadusta palautteesta
- Kaavan hyväksymiskäsittely 2027

Hanketoimija

Tuulialfa Oy on yhtiö, joka pyrkii lisäämään kotimaisen uusiutuvan energian tuotantoa sekä samalla nostamaan yhteistyökumppaniemme maanomistuksen arvoa. Yhtiön keskittyy tuulivoima- ja aurinkosähköhankkeisiin, niihin liittyvään suunnitteluun ja hankekehitykseen. Toimintamallimme perustuu kiinteään yhteistyöhön maanomistajien kanssa. Tuulialfa Oy pitää erityisesti CO²-päästötöntä ja uusiutuvaa tuulivoimasähköä hyvin merkittävänä osana sitä kokonaisuutta, jolla saavutetaan Suomen osuus ilmastotavoitteista. Yhtiö on kehittänyt Matkavaaran tuulivoimahankkeen Kuusamon kaupungin alueelle.

Kaavan laatija

Kaavan laatijaksi esitetään Afryn Finland Oy:tä, joka on toiminut lukuisten tuulivoimaosayleiskaavojen kaavanlaatijana ja ollut Kuusamon Matkavaaran hankkeen kaavoittajana.

Kustannukset

Tuulialfa Oy sitoutuu vastaamaan kaavan laatimisen ja sitä varten laadittavien selvitysten kuluista Kuusamon kaupungin käytänteiden mukaisesti.

Esitys Rikinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan laatimiseksi

Yhtiö esittää kaavoituksen käynnistämistä seuraavasti:

- Kuusamon kaupunki hyväksyy kaavoitusaloitteen ja käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen maankäyttö- ja rakennuslain ja 77 a § mukaan siten, että tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella.
- Tuulialfa Oy solmii tarvittaessa Kuusamon kaupungin kanssa yhteistoimintasopimuksen osapuolten yhteistyön ja kustannusvastuiden sopimiseksi.
- Tuulialfa Oy vastaa osayleiskaavan laadinnan, selvitysten ja suunnitelmien kustannuksista. Vastaavasti Kuusamon kaupunki vastaa lakisääteisistä hallinnollisista tehtävistä ja perii kaavoituksesta aiheutuvat kustannukset kaupungin palveluhinnastoon perustuen vuosittain.
- Kuusamon kaupunki hyväksyy Rikinkankaan -tuulivoimahankkeen kaavakonsultiksi Afry Finland Oy:n.
- Kaava-alueen rajaukseksi esitämme liitteen 1 mukaista aluerajausta. Kaava-alueen rajausta ja tuulivoimaloiden sijoittelu täsmentyvät myöhemmin laadittavien selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella. Myös tiestön ja sähköaseman sekä muiden rakenteiden sijainnit täsmentyvät myöhemmin.

Esteellisyys

Pyydämme ottamaan huomioon kaikessa mahdollista tuulivoimahankkeen aluetta koskevassa kaupungin päätöksenteossa esteellisyyden vaikutuksen. Esimerkiksi viranomaisen ja/tai hänen perheenjäsenensä omistaessa maita hankealueella, hän ei saa osallistua päätöksentekoon. Lisätietoja esteellisyydestä löytyy Kuntaliiton sivuilta: <https://www.kuntaliitto.fi/laki/kunnan-paatoksenteko/esteellisyys>.

Lisätietoja asiassa antaa

Antti Tanskanen

Toimitusjohtaja

Tuulialfa Oy

tel. +358449770409

antti.tanskanen@tuulialfa.fi

Sami Kuitunen

Projektipäällikkö

Tuulialfa Oy:n puolesta

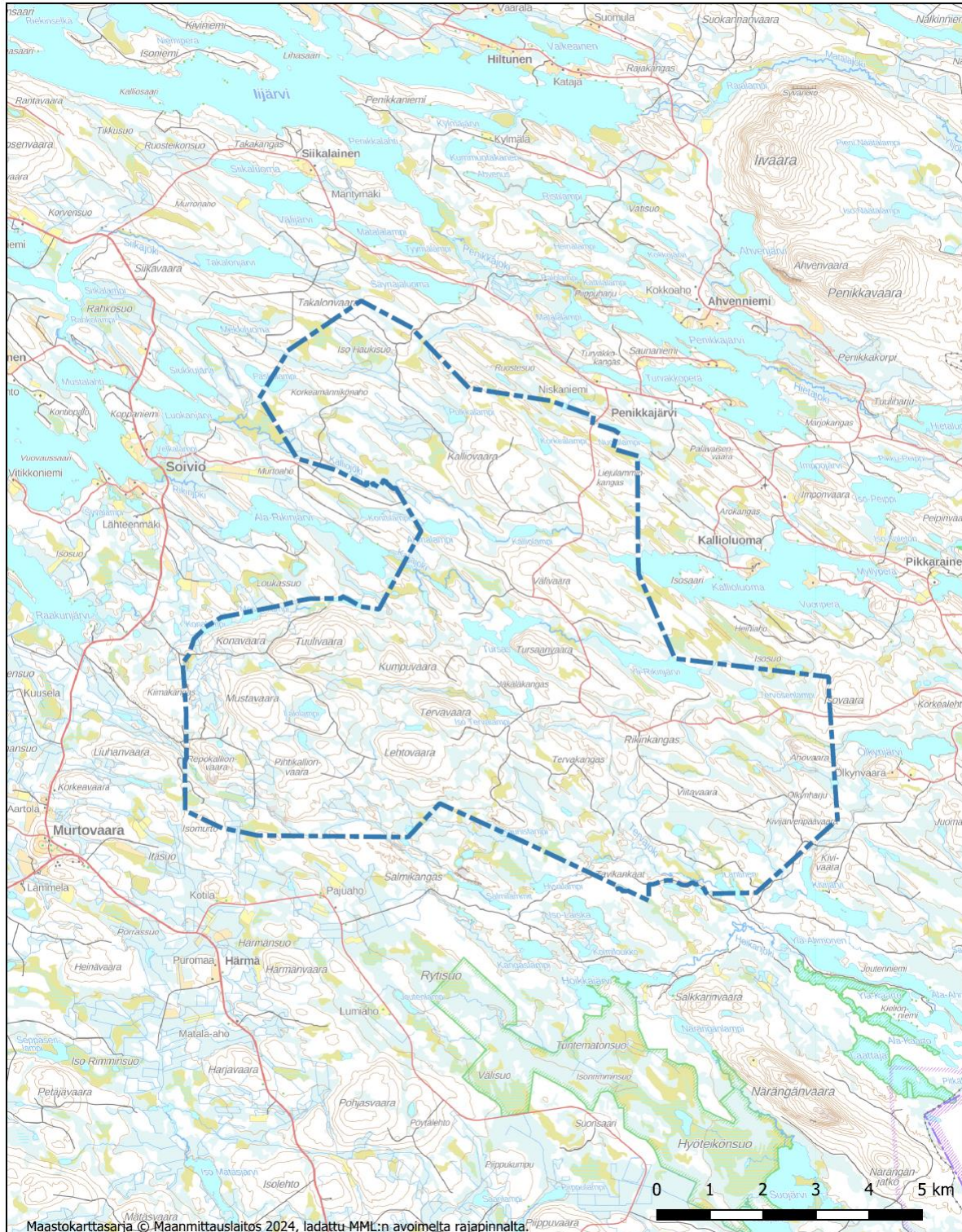
tel. +358405195008

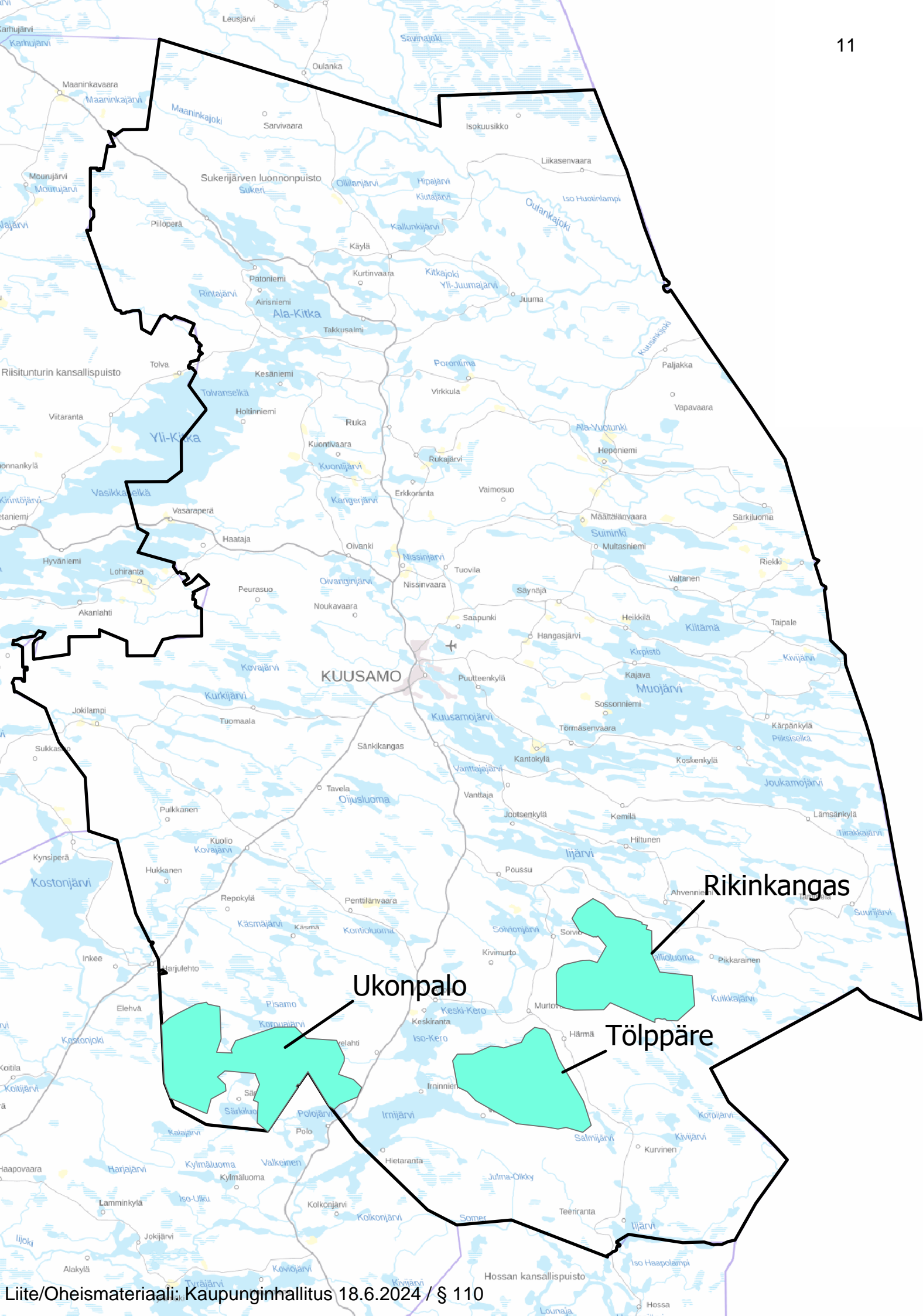
Liite 1. Kuusamon Rikinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan aluerajaus

Rikinkankaan tuulivoimahanke Alustava kaava-alueen rajaus

25.03.2024

Ukonpalo

Rikinkangas

Tölpäre